

VÆKST

2020 – uge 10

Afgørende vurderinger står for døren i vinterraps – lys bladplet og vækstregulering

Ligesom i vintersæden er der store forskelle på konditionen i vinterrapsmarkerne landet over, og i Østdanmark er der pt. flere kraftige vinterrapsmarker. I resten af landet har rapsen nydt godt af den milde vinter og er vokset fornuftigt til. Nogle marker/områder i markerne lider dog meget af strukturskadede og vandlidende jord. I de kraftige marker med højt udbyttepotentiale er det vigtigt at være opmærksom på et eventuelt behov for vækstregulering. Beslutningen om behovet for vækstregulering skal tages, når hovedskuddet har strukket sig 15-20 cm. Rundt i landet er der mange observationer af forekomster af lys bladplet i denne periode, og alle marker skal fra nu af tjekkes løbende for eventuelle forekomster. En fortsat udvikling af lys bladplet i den kommende periode bør behandles, så snart der kan køres i markerne.

Vurdering af behovet for vækstregulering

I veletablerede rapsmarker har det milde vejr i efteråret og vinteren givet en kraftig vækst. Følgende parametre er vigtige at tage i betragtning, når evt. forebyggelse af lejesæd med vækstregulering skal besluttes her tidligt forår:

- Plantetal ift. såtidspunkt/vækststart i efteråret – jo højere plantetal (>30-35 pl./m²) og jo tidligere ensartet "vækststart" i efteråret (tidligere end ca. 20. august), jo større risiko for lejesæd
- Kvælstoftilførsel efterår og ved tidlig vækststart forår – jo mere kvælstof i efteråret (>50 kg N/ha), og jo mere kvælstof tilført/der tilføres tidligt forår (>50 kg N/ha), jo større risiko for lejesæd
- Vækstregulering er ingen garanti for, at lejesæd undgås, men en hjælpende foranstaltning. Et anbefalet plantetal på maks. 35 pl./m² i hybrider, og samtidig en "rolig" opstart med kvælstof såvel efterår som tidligt forår er samtidig afgørende parametre i forebyggelse af lejesæd

Samtidig med, at beslutningen om forebyggelse af lejesæd med vækstregulering skal tages, er det vigtigt at tjekke rapsen for evt. angreb af lys bladplet, da det er afgørende for optimalt middelvalg, -sammensætning og dosering.

Tjek løbende for eventuelle angreb af lys bladplet fra begyndende strækning

Der er mange meldinger om angreb af lys bladplet i vinterraps især fra de milde egne af landet. Fugtige og milde efterår og vintre og samtidig tidlig såning fremmer angreb. Ved bekæmpelse af meget svage angreb opnås 80-90% bekæmpelse, mens der kun opnås 40% bekæmpelse ved mere udbredte angreb. Bekæmpelse anbefales således ved 5% angrebne planter i de tidlige vækststadier, mens bekæmpelsestærsklen i senere stadier er højere, uden der kan angives en nøjagtig værdi. I England har man fundet, at ved 10% angrebne planter i foråret vil udbyttetabet være 3,3% eller ca. 1,5 hkg/ha ved et udbyttensiveau på 45 hkg/ha. På side 2 ses billeder af tidlige angreb af lys bladplet. Det mest karakteristiske ved lys bladplet er de mange små hvide "totter" (sporehobe) omkring pletterne. Læg evt. nogle blade i en plastpose ved stuetemperatur i 2-4 dage for at få sporerne frem ved mistanke om evt. angreb.

Phoma (rodhalsråd)

I flere marker kan der også findes phoma (rodhalsråd) i større eller mindre grad, som fremmes af de samme vejrforhold som lys bladplet. Symptomer på phoma er hvide bladpletter med sorte frugtlegerer i midten. Normalt har bladangreb ikke udbyttemæssig betydning, men angrebet kan brede sig fra bladene via bladnerverne til rodhals/stængel, og især tynde stængler kan være i risiko for nødmodning og væltning sidenhen. Folicur Xpert og Prosaro har effekt mod phoma, men sygdommen kan sjældent bekæmpes effektivt om foråret.

Allan G B Poulsen, 9698 2388

HIMMERLANDS
GROVVARER A/S

Aars Afd. Rostrup Afd. Skals Afd. Skalmstrup Afd. Aarhus Afd.
TE 96 62 22 66 TE 96 56 62 11 TE 96 69 60 55 TE 96 47 81 43

DLA Agro

Vibeke Fabricius

Billede 1 og 2. Angreb af lys bladplet. De hvide sporehobe er tydelige på billede 1 (til venstre). Billede 2 (til højre) viser, at bladet ofte drejer ved angreb af lys bladplet.

Anbefalede strategier ved lys bladplet og/eller vækstregulering

Tabel 1. anbefalede strategier for dosering og middelvalg og -sammensætning ved evt. vækstregulering (hovedskuddet ca. 15-20 cm) og/eller lys bladplet ved begyndende strækning.

Rapsens kondition primo-medio marts	Middelvalg og dosering (l/ha)*	Bemærkninger
Meget kraftige marker og/eller høj tidlig N-tildeling og ingen lys bladplet	0,6-0,7 l Caryx	Caryx må anvendes både efterår og forår med op til 2 x 0,7 l/ha. Ved forårsbehandling alene må der anvendes op til 1,4 l/ha.
Middel – kraftige marker og/eller høj tidlig N-tildeling og ingen lys bladplet	0,5 l Caryx	
Meget kraftige marker og/eller høj N-tildeling og samtidig lys bladplet	0,4 l Caryx + 0,4 l Prosaro <i>eller</i> 0,3 l Caryx + 0,5 l Folicur Xpert	Prosaro hhv. Folicur Xpert fra st. 31 (begyndende strækning, 10% af maks. stængellængde nået). Prosaro kun hvis der samtidig er andre svampesygdomme i marken. For Folicur Xpert maks. 0,32 l/ha i st. 31-32 og 0,78 l/ha fra st. 33.
Kraftige marker og/eller høj N-tildeling og samtidig lys bladplet	0,3 l Caryx + 0,4 l Prosaro <i>eller</i> 0,2 l Caryx + 0,5 l Folicur Xpert	
Svage – middel marker og samtidig lys bladplet	0,4-0,5 l Prosaro <i>eller</i> 0,4-0,5 l Folicur Xpert	
Svage marker og ingen lys bladplet pt.	Afvent og hold øje med evt. begyndende svampeangreb	

* Hvis tebuconazol er brugt i efteråret, må der bruges 175 g tebuconazol i alt i hele sæsonen. Hvis tebuconazol kun bruges forår, må der bruges 250 g tebuconazol i alt i hele sæsonen. Folicur Xpert (160 g tebuconazol/l) tæller hårdere i triazolregnskabet end Prosaro (125 g tebuconazol/l).

0,5-0,6 l/ha Orius Max 200 EW (200 g tebuconazol/l) kunne også være et udmærket valg, men er først godkendt fra rapsens st. 60 (begyndende blomstring), og må kun anvendes i foråret, hvis midlet ikke er anvendt i efteråret. 0,5-0,6 l/ha Juventus (0 tebuconazol/l) har også en udmærket effekt overfor lys bladplet, men er først godkendt fra rapsens st. 65 (blomstring). Juventus indgår med 1/3 g aktivstof/l i Caryx.

Som anbefalingerne i tabel 1 indikerer, vurderes Caryx at være det stærkeste middel målrettet vækstregulering. Hvis der er et samtidigt behov for vækstregulering og bekæmpelse af lys bladplet/andre svampesygdomme, bør Caryx reduceres i dosis og tilsættes Prosaro eller Folicur Xpert, som begge har en sideeffekt på vækstregulering. Vinterrapsen skal være i god vækst ved vækstregulering. Er der ingen behov for vækstregulering men behov for bekæmpelse af lys bladplet, anvendes ovennævnte svampemidler alene.